

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 2

(2001-2002)

Store Norske Spitsbergen Kulkompani
A/S og Svea Nord-prosjektet

*Tilråding fra Nærings- og handelsdepartementet av
5. oktober 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Innledning og sammendrag

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK) driver kullproduksjon på Svalbard og er største utmålshaver på øygruppen. Staten eier 99,9 pst. av aksjene i selskapet. Kullvirksomheten foregår nå vesentlig i Svea, der det i 1999 og 2000 er gjennomført undersøkelses- og oppfaringsdrift i Svea Nord, samt avsluttende produksjonsdrift i Svea Vest. I tillegg har selskapet en mindre produksjon i Gruve 7 ved Longyearbyen. Samlet kullproduksjon i 2000 utgjorde ca. 630 000 tonn. Selskapets marked er Nord-Europa.

Arbeidene med undersøkelsesdriften i Svea Nord-feltet begynte sommeren 1999 for å skaffe til veie sikrere informasjon om kullreserver og geologiske forhold til vurderingen av om forekomsten var drivverdig. Stortinget har i 1999, 2000 og 2001 bevilget i alt 275 mill. kroner i tilskudd til SNSK til dette formålet. I tillegg har SNSK delfinansiert virksomheten ved salg av aktiva for 155 mill. kroner og låneopptak i bank på 455 mill. kroner.

Den norske kullvirksomheten på Svalbard står nå overfor et viktig veiskille. Driften i Svea Vest ble avvirket i oktober 2000. Gjenværende utvinnbare reserver i Gruve 7 ved Longyearbyen er små. En eventuell langsiktig videreføring av kulldriften vil måtte skje i Svea Nord. Alternativet er en styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK.

Nærings- og handelsdepartementet går i proposisjonen inn for at SNSK gis grønt lys for åpning av regulær produksjonsdrift i Svea Nord etter det opplegg som er skissert i selskapets forretningsplan fremlagt våren 2001. Prosjektet har vært gjenstand for en bred miljøkonsekvensutredning, og Nærings- og handelsdepartementet forutsetter at miljø- og sikkerhetsmessige forhold vil bli ivarettatt på en fullgod måte. Virksomheten skal foregå innen miljømessige rammebetingelser fastsatt av miljøvernmyndighetene på bakgrunn av konsekvensutredningen og i samsvar med reglene i Svalbardmiljøloven.

Det er viktig å se norsk kullgravedrift på Svalbard som et sentralt element i en samlet norsk Svalbard-politikk, hvor også Svalbardtraktaten og ulike utenrikspolitiske hensyn spiller inn. Det foreslås derfor bevilget 150 mill. kroner i ny aksjekapital i selskapet. Midlene er forutsatt benyttet som egenkapital i et nyopprettet datterselskap utskilt fra SNSK. Dette nye selskapet vil disponere anlegg, eiendommer og driftsrettigheter i Svea-området med tilhørende gjeld.

SNSKs aktiviteter i Svea forutsettes å kunne drives ut fra bedriftsøkonomiske forutsetninger, og uavhengig av statlig støtte i fremtiden.

2 Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S

2.1 Generelt om selskapet

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK) driver kullproduksjon på Svalbard. Videre er selskapet største utmålshaver på øygruppen med 316 utmål.

SNSK ble stiftet i 1916. I 1973 kom en tredjedel av aksjene på statens hånd. Fra 1976 har staten eid 99,9 pst. av aksjene i selskapet.

Kullvirksomheten foregår nå i det alt vesentlige i Svea, hvor selskapet i 1999 og 2000 har arbeidet med undersøkelses- og oppfaringsdrift i et planlagt nytt gruveområde kalt Svea Nord. Samtidig er gjennomført avsluttende produksjonsdrift i Svea Vest. I tillegg har SNSK en mindre produksjonsdrift i Gruve 7 ved Longyearbyen, hvor kullene hovedsakelig leveres til det lokale energiverket. Selskapets samlede kullproduksjon i 2000 utgjorde ca. 630 000 tonn.

Pr. 30. juni 2001 hadde SNSK 265 ansatte, hvorav 183 fast ansatte og 82 vikarer/korttidsansatte.

2.2 Økonomiske hovedtall

Tabell 2.1: . Hovedtall fra regnskapet til Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S Drift 1996-2000 (mill. kroner)

	1996	1997	1998	1999	2000
Driftsinntekter	125	132	144	124	223
Driftsresultat	- 87	- 65	- 56	- 60	- 216
Resultat før statstilskudd	- 82	- 61	- 52	- 57	- 220
Årets resultat	- 25,3	- 4,8	0,3	0,2	- 21,5

Balanse pr. 31.12.1996-2000 (mill. kroner)

	1996	1997	1998	1999	2000
Anleggsmidler	4	1	1	35	292
Omløpsmidler	69	62	72	39	81
Egenkapital	41	36	36	37	15
Langsiktig gjeld	0	0	0	0	22
Kortsiktig gjeld	32	27	36	37	336
Totalkapital	73	63	73	74	373

Selskapets årsberetning og regnskap for 2000 - 85. driftsår - følger proposisjonen som uttrykt vedlegg.

Regnskapstall for 1. halvår 2001 viser at SNSK fikk et driftsresultat på minus 141 mill. kroner. Kostnader i forbindelse med undersøkelses- og opp-

faringsdrift i Svea Nord er direkte utgiftsført. Netto finanskostnader utgjorde 12 mill. kroner. Etter inntektsføring av statstilskudd med 136 mill. kroner og salg av anleggsmidler med 136 mill. kroner fikk selskapet et resultat på 119 mill. kroner. Bokført egenkapital pr. 30. juni 2001 utgjorde 134 mill. kroner før nedskrivning av investeringer. Samlet gjeld beløp seg på nevnte tidspunkt til 411 mill. kroner.

2.3 Kapitalgrunnlag og finansiering

Selskapets aksjekapital er på 14,4 mill. kroner (28 800 aksjer hver pålydende 500 kr.). Ved utgangen av 2000 hadde selskapet 16 aksjonærer, hvorav 15 private. Staten eier 28 782 aksjer, mens de øvrige aksjonærene eier til sammen 18 aksjer.

Kulldriften har gått med årlige underskudd og har vært opprettholdt med statsstøtte. Hovedårsaken til statsstøtten har tradisjonelt vært at gruvedriften har dannet basis for norsk næringsvirksomhet på Svalbard.

Statlig kapitaltilførsel til SNSK for årene 1997-2001 fremgår av tabell 2.2.

Tabell 2.2: . Statlig kapitaltilførsel til Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (mill. kroner)

Kap. 951	1997	1998	1999	2000	2001
Post 70 Tilskudd	63	62	87	154	136
herav vedr. Svea Nord	0	0	30	109	136 ¹

¹ Jf. St.prp. nr 1. Tillegg nr. 7 og Budsjett-innst. S. nr. 8 for 2000-2001, samt St.prp. nr. 84 og Innst. S. nr. 325 for 2000-2001.

Samlede tilskuddsbevilgninger vedrørende Svea Nord utgjør 275 mill. kroner.

SNSK tok i 2000 opp banklån til finansiering av driftskapitalbehov og investeringer i Svea Nord. Samlet gjeld, inkl. leverandørkreditter, beløp seg til 358 mill. kroner ved utgangen av 2000. Selskapet har foretatt ytterligere opplåning i 2001 og gjelden utgjorde 411 mill. kroner pr. 30. juni 2001. Som sikkerhet for lånene er stilt pant i utstyr, lagerbeholdninger, kundefordringer, eiendommer og gruverettigheter.

I tillegg har selskapet skaffet til veie 155 mill. kroner gjennom salg av eiendeler som ikke er direkte knyttet til kjernevirksomheten. Dette omfatter hovedsakelig tankanleggene i Svea og Longyearbyen, samt lagerbygg og kai i Longyearbyen. Videre er foretatt en omstrukturering av eierskapet til boligene, samt belåning av disse med 80 mill. kroner mot pant i boligene.

Store Norske har pr. 30. juni 2001 brukt til sammen 885 mill. kroner for å gjennomføre utbyggingen av Svea Nord Gruva (SNG). Dette beløpet fordeler seg på 275 mill. kroner i statlige tilskuddsbevilgninger 1999-2001, økte lån siden 1/1 2000 på 455 mill. kroner (inkludert 80 mill. kroner i nye lån til boligselskapet) og salg av aktiva for 155 mill. kroner. I tillegg til beløpet på 885 mill. kroner er det bevilget ytterligere 102 mill. kroner i 1999 og 2000 til drift av Gruve 7 og Svea Vest. Som følge av høy aktivitet i forbindelse med klargjøring for produksjonsdrift i Svea Nord fikk Store Norske et driftsresultat for første halvår 2001 på -141 mill. kroner før avskrivninger og renter. Selskapets eien-

dommer og utmål på Svalbard er nå pantsatt til selskapets norske bankforbindelse.

Investeringskostnadene i forbindelse med Svea Nord er blitt vesentlig høyere enn hva som ble lagt til grunn da styret i SNSK i 1999 la frem sin innstilling om igangsetting av undersøkelsesdrift. Ved gjennomføringen av prosjektet kom selskapet til at det ville være økonomisk fordelaktig å legge opp til et vesentlig høyere årlig produksjons- og skipningsvolum enn opprinnelig forutsatt. SNSK har derfor gjennomført investeringer i nytt, kostnadseffektivt produksjonsutstyr med høy kapasitet. Hensikten har vært å sikre lønnsom drift og å gjøre selskapet mer robust mot negative endringer i kullpris, dollarkurs, m.v. Endringer i prosjektets omfang ble omtalt i St.prp. nr. 84 (2000-2001). Investeringene vedrørende Svea Nord omfatter gruveutstyr og -maskiner (330 mill. kroner), lasteanlegg og kai (140 mill.), samfunnsmessig infrastruktur i Svea (47 mill.) og kjøretøy (9 mill.). Videre omfatter investeringene kostnader knyttet til undersøkelsesarbeider og klargjøring av gruva for produksjon (351 mill.). I tillegg har det funnet sted en økning i kapitalbindingen i varelager og utestående fordringer.

2.4 Bemanning

Tabell 2.3: . Antall ansatte i Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S

	1996	1997	1998	1999	2000
Ansatte pr. 31.12	231	233	201	226	223

Pr. 30. juni 2001 hadde SNSK 265 ansatte, hvorav 183 fast ansatte og 82 vikarer/korttidsansatte.

Store Norske har gjennom 1990-tallet foretatt en betydelig reduksjon i bemanningen. Oppgaver som tidligere var en del av gruveselskapets virksomhet er overført til Svalbard Samfunnsdrift AS eller private aktører. I Svea blir transporttjenestene ivaretatt av et nytt selskap, Leonard Nilsen & Sønner Store Norske AS. Dette selskapet ble etablert i 2000 og eies av Leonard Nilsen & Sønner AS med 60 pst. og SNSK med 40 pst. Andre oppgaver som er satt ut er flyforbindelsen mellom Longyearbyen og Svea, samt drift av messe og renhold i Svea.

Oppgaveomleggingen har skjedd i nært samarbeid med de ansatte, og nedbemanningen innen SNSK har hovedsakelig vært gjennomført ved naturlig avgang, førtidspensjonering, begrenset inntaksstopp og bruk av midlertidig ansatte.

2.5 Undersøkelsesdriften i Svea Nord-feltet

Arbeidene med en undersøkelsesstoll i Svea Nord ble påbegynt sommeren 1999. Hensikten var å skaffe til veie et sikrere informasjonsgrunnlag om kullreserver og geologiske forhold før man kunne ta stilling til om forekomsten er drivverdig.

Det vises i denne sammenheng til St.prp. nr. 67 (1998-99) som Stortinget behandlet 18. juni 1999, jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99). I proposisjonen var bl.a. sagt følgende:

«SNSK la 1. februar 1999 fram forslag om satsing på Svea Nord-feltet. Selskapet mener at reservene vil kunne danne grunnlag for kulldrift i om lag 20 år og med rundt 150 arbeidsplasser. Framtidig drift er basert på at gruvepersonellet pendler fra Longyearbyen, og det forutsettes ikke bygging av vei eller kraftlinje til Svea. En beslutning om langsiktig drift i Svea Nord kan imidlertid ikke tas før feltet er undersøkt ved stolldrift. Undersøkelsene antas å koste om lag 140 mill. kroner og vil bli sluttført i 2001. I tillegg kommer driftstilskudd på om lag 50 mill. kroner til midlertidig produksjonsdrift i samme periode i den sydlige randsonen av Svea Nord. Deretter må det tas en beslutning om hvorvidt kulldriften skal videreføres eller avvikles. Om undersøkelsene gir positive resultater, vil det være behov for ytterligere statlige tilskudd i 2001/2002 på om lag 100 mill. kroner til utbygging av Svea Nord. De samlede kostnadene for prosjektet anslås således til om lag 290 mill. kroner i perioden 1999-2002.»

SNSK har nå drevet ca. 20 km stoller inn i Svea Nord. Undersøkelsene har hovedsakelig bestått i kartlegging av bergtekniske og driftstekniske forhold. Bergtekniske forhold omfatter bl.a. bergtrykk, omfang av mellomstein og forkastninger, vann og gass. Disse forholdene har betydning for kullkvalitet og driftsopplegg.

Stolldriften har vært drevet meget effektivt, og inndriften har vært raskere enn opprinnelig planlagt og forventet. Undersøkelsene har bekreftet de forhold som var forutsatt i forprosjektfasen. Det er gjennom undersøkelsene ikke påtruffet forhold som ikke var forventet eller som selskapet ikke behersker. Mektigheten på kullfløtsen varierer mellom 2 og 5 meter. Ifølge selskapet er kullfløtsens hovedfelt velegnet til bruk av høymekanisert brytningsutstyr av typen longwallstrosse. Utvinnbare kullreserver i feltets kjerneområde er anslått til 32 mill. tonn.

Selskapet fremholder at det alltid vil herske en viss usikkerhet rundt et felts beskaffenhet og har beregnet sannsynligheten til ca. 90 pst. for at kullforekomsten i Svea Nord har de samme kvaliteter ved drift som undersøkelsene har vist. Større sikkerhet kan ikke oppnås før feltet avbygges.

De undersøkelser som er gjennomført viser at Svea Nord-feltet har ressurser som vil kunne gi grunnlag for drift i 20-30 år med et produksjonsvolum mellom 1 og 2 mill. tonn årlig.

2.6 Tidligere stortingsbehandling

Stortinget er tidligere blitt orientert om Svea Nord-prosjektet gjennom følgende framlegg:

- St.prp. nr. 67 (1998-99) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1999
- St.prp. nr. 1 (1999-2000) for budsjetterterminen 2000
- St.meld. nr. 9 (1999-2000) Svalbard
- St.prp. nr. 61 (1999-2000) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000
- St.prp. nr. 1 (2000-2001) for budsjetterterminen 2001

- St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 (2000-2001) Endring på statsbudsjettet 2001 under NHD
- St.prp. nr. 84 (2000-2001) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001

I St.prp. nr. 84 (2000-2001) er det orientert om resultatene fra undersøkelsesdriften i Svea Nord, selskapets forretningsplan og styrets tilrådning. Videre er det informert om gjennomførte investeringer og låneopptak. Det er også pekt på hvorledes en eventuell avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK vil kunne gjennomføres og mulige konsekvenser av et slikt veivalg.

Finanskomiteen uttalte i sin innstilling (Innst. S. nr. 325 for 2000-2001) bl.a. følgende:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og representanten Steinar Bastesen, er kjent med at bedriftens egenkapital er forholdsvis lav og ber om at en styrking blir vurdert i forbindelse med den stortingsproposisjonen som vil bli fremmet om SNSK. Egenkapitalsituasjonen bør blant annet vurderes utfra selskapets muligheter til å oppnå lønnsomhet i årene fremover.»

3 Selskapets fremlegg

3.1 Forretningsplan og prosjektbeskrivelse

SNSK la 22. mars 2001 frem en forretningsplan hvor det er gitt en omfattende beskrivelse av prosjekt Svea Nord. I planen er også tatt med en beskrivelse av hvorledes prosjektet planlegges finansiert, samt styrets tilrådning.

Forretningsplanen følger som uttrykt vedlegg til proposisjonen. I det følgende gis en sammenfatning av den fremlagte planen.

Forretningsmessig mål

Selskapets mål er å produsere og selge kull i et så stort volum og til slike priser at kulldriften blir lønnsom.

Ressursgrunnlag

Utvinnbare kullreserver i Svea Nord-feltets kjerneområde er anslått til 32 mill. tonn kull.

I tillegg antar selskapet at ca. 9 mill. tonn vil kunne utvinnes utenfor kjerneområdet ved bruk av moderne lavstrosseteknologi. En nærmere vurdering vil bli gjennomført når reservene i feltets kjerneområde nærmer seg slutten.

SNSK har anslått at det gjenstår 0,6 mill. tonn utvinnbart kull i Gruve 7. Ifølge selskapet har kullene en meget høy kvalitet med lavt fosfor- og svovelinnhold. Selskapet har senere opplyst at ny teknologi som gjør at svovelinnholdet kan utnyttes tilsier at en større del av allerede avbygde ressurser i Gruve 7 kan ha kommersiell verdi.

Produksjon

Selskapet legger til grunn at det igangsettes regulær produksjonsdrift i Svea Nord i 2. halvår 2001. Driften vil foregå ved at de undersøkelsesstollene som er drevet i randsonen av feltet danner hovedstollsystem i gruen. Produksjonsmetoden vil være strossedrift med helautomatisk longwallstrosse. Årlig produksjonsvolum er satt til i gjennomsnitt 1,2 mill. tonn. Ifølge selskapet forventes et slikt produksjonsnivå å gi tilfredsstillende lønnsomhet for prosjektet. Det er imidlertid nødvendig å ha fleksibilitet for å kunne øke produksjonsvolumet dersom markedssituasjonen skulle tilsi dette for å oppnå en tilstrekkelig robust økonomisk drift.

SNSK legger til grunn et høyere produksjonsnivå enn normalkvantumet de to første årene, henholdsvis 1,9 mill. tonn i 2001 og 1,5 mill. tonn i 2002. Dette vil gi en god utnyttelse av mannskapene i en periode med relativt høy kullpris og høy dollarkurs, og det vil muliggjøre en myk nedbemanning uten bruk av oppsigelser. Samtidig vil det økonomiske fundamentet for selskapet styrkes.

Produkt og marked

Forbruket av kull i Europa utgjør om lag 850 mill. tonn pr. år. Av dette blir rundt 150 mill. tonn dekket ved import. Kullene fra Svea Nord er typiske energikull som er velegnet til produksjon av elektrisk kraft og til sementproduksjon. Dette innebærer at SNSK vurderer kraftmarkedene i Europa som sin markeds plass.

SNSK opplyser at kullene fra Svea Nord er energirike og rene, med et lavt innhold av svovel og aske. Som følge av dette slipper de ved forbrenning ut mindre mengder med miljøskadelige klimagasser enn gjennomsnitts steinkull og adskillig mindre enn ved forbrenning av brunkull.

SNSK har inngått en samarbeidsavtale med det nederlandske kulltradingfirmaet SSM Coal BV om markedsføring og salg av alt kull fra Svea Nord. Avtalen har en varighet på 10 år. SSM har sitt hovedkontor i Rotterdam og er en stor aktør i verdenshandelen med kull. SNSK betaler en kommisjon til SSM på 5 pst. av verdien av kullsalget.

Prisen som SNSK har oppnådd for sitt kullsalg har de senere år variert fra USD 35 pr. tonn til USD 47 pr. tonn. Gjennomsnittsprisen har vært om lag USD 38 pr. tonn.

Investeringer

SNSK har i løpet av 1999 og 2000 bygd ny vei mellom gruveinnslaget i Svea Nord og Svea. Selskapet har også foretatt oppgradering av den samfunnsmessige infrastrukturen i Svea. Dette omfatter bl.a. innkvartering, vannforsyning, drivstoffanlegg, lagerfasiliteter og utlasteranlegg.

Samlede investeringer i anlegg, maskiner og utstyr knyttet til Svea Nord er i forretningsplanen anslått til 30 mill. kroner i 1999, 203 mill. kroner i 2000 og 285 mill. kroner i 2001. De største enkeltinvesteringene er kai-/utlasteranlegg og strosseutrustning.

I tillegg har selskapet lagt inn utstyrsfornyelser med 20 mill. kroner årlig fra 2002.

Bemannning

SNSK hadde 223 fast ansatte ved utgangen av 2000. Planene for Svea Nord innebærer at bemanningen vil bli trappet ned til ca. 130 i 2002 og ca. 100 f.o.m. 2003. Selskapet regner med at nedbemanningen kan gjennomføres uten oppsigelser, ved naturlig avgang, førtidspensjonering og bruk av korttidskontrakter.

I tillegg til bemanningen i gruveselskapet vil om lag 100 arbeidsplasser i det øvrige lokale næringslivet være basert på leveranse av tjenester til SNSK. Dette omfatter blant annet transport, anleggsaktivitet, messedrift og renhold.

Samtlige ansatte i SNSK og deres familier har bolig i Longyearbyen, og regnes som bosatte der. Driften i Svea vil være basert på at gruvepersonellet pendler fra Longyearbyen med fly. Det forutsettes ikke bygging av vei eller kraftlinje til Svea. Skiftordningen er lagt opp slik at pendling til fastlandet ikke blir en naturlig utvikling.

Sikkerhet

Selskapet legger betydelig vekt på at driften legges opp slik at sikkerheten ivaretas på best mulig måte. Arbeidet med å redusere antall ulykker har vært målrettet og skadehyppigheten er kraftig redusert de senere år. Det utarbeides håndbøker for drift av gruven, og gjeldende sikkerhetsregler er absolutte.

Økonomi

Økonomi i gruvedrift er preget av faste kostnader; dette gjelder også prosjekt Svea Nord. Produksjonsvolum har derfor stor betydning for det økonomiske resultatet. SNSKs beregninger viser at produksjon med strosseutrustning er en nødvendig forutsetning for lønnsom drift.

Alt kullsalg skjer med US dollar som oppgjørsvaluta. De siste 10 årene har dollarkursen beveget seg i området mellom NOK 6,50 og NOK 9,00. Selskapets inntekter er dermed utsatt for svingninger i dollarkursen.

I langtidsbudsjettet for Svea Nord har selskapet lagt til grunn en kullpris på USD 38 pr. tonn og en dollarkurs på NOK 7.00. Årlig produksjonsvolum er satt til 1,2 mill. tonn. Videre er det lagt inn en årlig kostnadsvekst på 3 pst. Lev-etiden for prosjektet er satt til 25 år. Med de nevnte forutsetninger har selskapet beregnet at Svea Nord har en internrente på 27 pst. Dette indikerer muligheter for tilfredsstillende lønnsomhet for prosjektet.

Ifølge selskapets beregninger tåler prosjektet en prisnedgang til USD 32 pr. tonn med en dollarkurs på 7.00 før break even nås. Videre tåler prosjektet en nedgang i dollarkursen til NOK 5,54 med en prisforutsetning på USD 38 før break even nås.

Prosjektets økonomi er meget følsomt for endringer i årlig produksjonsvolum. Dette skyldes at andelen faste kostnader er stor. Kapasiteten for transport og utskipning ligger ifølge selskapet på ca. 2 mill. tonn pr. år. Produksjonskapasiteten vil være høyere dersom antall skift økes.

Selskapet vurderer sikkerhetsmarginene for prosjektets lønnsomhet som tilfredsstillende under forutsetning av at den produksjonskapasiteten som selskapet har kan utnyttes.

Risiko

Selskapet peker i forretningsplanen på flere risikofaktorer som vil kunne påvirke prosjekt Svea Nord. Det knytter seg risiko til gruveproduksjonsprosessen, transport- og skipslastingsprosessen, skipningen og markedet.

Det vil for eksempel kunne inntre avbrudd i produksjonen som følge av større vanninnbrudd, ras i gruva, brann eller sammenbrudd av produksjonsutstyret. Ifølge selskapet er slike forhold kartlagt og analysert under prøvedriftsperioden. Bedriften vil følge opp med regelmessige målinger under driften, og det er iverksatt preventive og avbøtende tiltak.

Ansvarlig for skipningen er Jebesen Management, som har 40 års erfaring i skipningsvirksomhet på Svea og Svalbard. Det brukes to buksérbåter ved de store kullbåtene, og Akselsundet passerer bare i perioder uten tidevannsstrøm. Det er satt opp nye kommunikasjons- og navigasjonsinstallasjoner i seilingsleden. Alle mannskaper trenes i simulator ved Marintek forskningsinstitutt.

Markedsrisikoen knytter seg hovedsakelig til utviklingen av kullprisen og dollarkursen. Avtalen med handels- og distribusjonsselskapet SSM garanterer avsetningen av den tonnasje som er meldt inn året i forveien. Om kullprisen går sterkt ned vil produksjonen ifølge selskapet raskt kunne økes. Kostnadene ved tilleggsproduksjon vil være fordelaktige.

Selskapet er godt dekket ved taps- og avbruddsforsikring. Alt utstyr og alle eiendeler og eiendommer er fullverdiforsikret. Det er også tegnet fullverdi forsikring av all transport på land og sjø. Videre er tegnet avbruddsforsikring for 12 måneders driftsavbrudd.

Gruve 7

I forretningsplanen er det lagt til grunn at Gruve 7 drives videre med en produksjon på 50 - 60 000 tonn pr. år og en bemanning på nærmere 20 ansatte. Med et slikt produksjonsnivå var det antatt at gjenværende reserver i gruva kunne danne grunnlag for drift i ca. 10 år. Nærmere opplysninger om ressursgrunnlaget er gitt i eget avsnitt foran. Det forutsettes at driften er lønnsom.

Gruve 7 har en 10 års leveranseavtale med Longyearbyen Energiverk. Den øvrige tonnassen leveres til sementindustrien.

Finansiering

SNSK opplyser i forretningsplanen at selskapet har etablert en kassekreditt med limit 190 mill. kroner hos sin bankforbindelse. Banken har pant i selskapets eiendommer og driftsutstyr.

Selskapet har også skaffet til veie finansielle midler gjennom salg av næringseiendommer og næringsaktivitet som selskapet ikke har bruk for i sin kjernevirksomhet. Vel 80 mill. kroner er skaffet til veie gjennom opplåning og pantstillelse i forbindelse med omorganiseringen av Store Norskes Boligstiftelse til et heleid datterselskap av SNSK.

Kapitalbehovet knyttet til gjenværende investeringer i Svea Nord var anslått til 275 mill. kroner. Styret har gått inn for at kapitalbehovet dekkes som følger:

- Statlig tilskudd: 75 mill. kroner
- Økt aksjekapital/ansvarlig lån: 200 mill. kroner

Til fradrag fra ovennevnte kapitalbehov kommer 75 mill. kroner som ble bevilget som tilskudd ved stortingsvedtak 15. juni 2001, jf. St.prp. nr. 84 og Innst. S. nr. 325 for 2000-2001.

3.2 Styrets tilrådning

Selskapets styre fattet følgende vedtak i møte 23. mars 2001:

1. Styret går inn for at det etableres permanent drift i Svea med basis i den fremlagte forretningsplan.
2. Dersom Stortinget skulle vedta at det ikke skal etableres permanent drift, går styret inn for en avviklingsperiode på inntil 5 år. I denne periode skal driften opprettholdes på et nivå som tilsier at statens etableringskostnader i størst mulig grad blir dekket eller gruvevirksomheten blir solgt.
3. Styret vil ikke foreslå noen endringer av eierstrukturen på nåværende tid-

spunkt. Dersom dette skulle være ønskelig foreslås at en konkret vurdering først foretas etter at driftssesongen 2001/2002 er avsluttet.

4. Styret forslår at selskapets behov for kapitalstyrking utover det gjenstående tilskudd på 75 mill. kroner dekkes med en aksjekapitaløkning på 100 mill. kroner og et ansvarlig lån på 100 mill. kroner.»

I protokollen fra styremøtet var blant annet inntatt følgende:

«Styret anser selskapet som et viktig redskap i norsk suverenitetshverdelse på Svalbard. Bemanningen knyttet til kulldriften vil også i fremtiden ligge på rundt 200 ansatte inklusive de tjenester som kjøpes inn. Tradisjonelt har dette hatt stor betydning for stabiliteten i Longyearbyen og for det øvrige næringsliv. Kontrollen over hvordan naturressursene på Svalbard skal utnyttes og forvaltes vurderes også som vesentlig for Norge og selskapet har en viktig rolle også i den sammenheng.»

3.3 Nullalternativet - styrt avvikling

Dersom Stortinget velger å si nei til permanent drift i Svea Nord betyr det etter styrets syn at det må gjennomføres en avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK. Dette innebærer enten en nedleggelse av virksomheten eller at den selges og drives videre under andre eiere.

En eventuell nedleggelse av kulldriften vil få betydelige konsekvenser for lokale samarbeidspartnere, underleverandører og det øvrige lokale næringslivet. De ansatte i SNSK vil miste sitt arbeid og en tredjedel av elev- og barnehagegrunnlaget i Longyearbyen vil falle bort. Ifølge SNSK vil dette føre til at antall innbyggere i Longyearbyen reduseres med om lag 450 personer.

En eventuell avvikling av kulldriften vil måtte skje over tid, og vil kreve tilførsel av økonomiske ressurser. Selskapet går i så fall inn for en avviklingsperiode på inntil 5 år, hvor driften opprettholdes på et nivå som innebærer at selskapets gjeld og statens etableringskostnader i størst mulig grad blir dekket, eller at gruvevirksomheten blir solgt.

Hartmark Consulting AS har på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet vurdert kostnadene ved en eventuell avvikling av kullvirksomheten.

Konsulenten peker på at avviklingskostnadene knyttet til Svea vil bestå av følgende hovedelementer:

- Resultat fra driften i avviklingsperioden
- Oppgjør av gjenstående forpliktelser
- Kostnader knyttet til tilbakeføring av gruveanleggene fra undersøkelsesdriften

En avvikling av Gruve 7 er ikke tatt med i konsulentens vurdering.

Dersom det gjennomføres en styrt avvikling fram til utgangen av 2005, og selskapet kan drive produksjonsdrift med longwallstrosse i hele avviklingsperioden, har Hartmark anslått de samlede avviklingskostnadene til 86 mill. kroner netto. Ved beregningen er det lagt til grunn at gjenværende utstyr og omløpsmidler etter driftsstans kan selges for 350 mill. kroner. Konsulenten understreker at dette er antatte verdier og at feilmarginen kan være betydelig.

En eventuell rask avvikling med stans av all drift fra og med desember 2001 vil gi betydelig høyere avviklingskostnader. Det samme gjelder styrt avvikling frem til 2005 med rom og pillardrift i avviklingsperioden.

Konsulenten konkluderer med at kun avviklingsdrift med longwallstrosse vil gi positiv kontantstrøm og gjeldsreduksjon. Ytterligere ett års drift utover 2005 vil kunne dekke resten av avviklingskostnadene.

Fagforeningene ved SNSK vedtok 6. april 2001 en uttalelse om fortsatt kulldrift i Svea Nord. Videre la Svalbard Arbeiderparti, Svalbard Kristelig Folkeparti, Svalbard Høyre og Tverrpolitisk Fellesliste 21. mai 2001 fram en fellesuttalelse for Nærings- og handelsdepartementet. Uttalelsene oversendes Stortinget som utrykte vedlegg.

4 Ekstern konsulentvurdering - økonomi

Nærings- og handelsdepartementet engasjerte i november 2000 konsulentfirmaet Hartmark Consulting AS til å foreta en uavhengig gjennomgang og vurdering av styret i Store Norskes innstilling vedrørende Svea Nord og det grunnlaget som innstillingen var basert på. Konsulentens sluttrapport ble fremlagt i januar 2001. I det følgende er gitt et sammendrag av rapporten.

Drivingen av undersøkelsesstollene i Svea Nord har bekreftet de forhold som var forutsatt i forprosjektfasen. Det er ikke fremkommet uforutsette negative opplysninger. Dette gjelder kullmektighet, kullkvalitet, geologiske og bergmekaniske forhold, vanninntrengning, selvantennelse og metaninnhold.

Selskapet har ervervet kompetanse på nytt og mer effektivt utstyr for stolldrivingen. Det planlagte utstyret for selve strossedriften er også vesentlig oppgradert i forhold til forprosjektplanene, og fremstår nå som mer robust til å beherske varierende tektoniske forhold i kullaget. Erfaringene med veien og transporten av kull fra Svea Nord til Kapp Amsterdam er mer positiv enn forutsatt i forprosjektet. Dette har sammenheng med at det er nedlagt vesentlig større investeringer enn forutsatt.

I forhold til planene som lå til grunn for prøvedriften av Svea Nord er driftskonseptet betydelig endret med en økning i investeringsrammen på 392 mill. kroner. Produksjonskapasiteten i gruva med helkontinuerlig drift vil være 6,5 mill. tonn pr. år. Transportkapasiteten i dagen vil kunne dimensjoneres tilsvarende, mens havnekapasiteten i praksis ikke vil overstige 2,5 mill. tonn pr. år uten ytterligere havneutbygging. Ifølge konsulenten vil det derfor være aktuelt å analysere økonomien innenfor en øvre produksjonsramme på 2,5 mill. tonn.

Med bakgrunn i at det nye driftsopplegget har mulighet for betydelig større årlig produksjon enn det som lå til grunn for de opprinnelige planene, bør et alternativt transportopplegg med belte vurderes på nytt. I tråd med dette har SNSK iverksatt en slik vurdering.

Med det nye driftsopplegget har SNSK lagt vekt på å sikre avsetningen av en vesentlig høyere tonnasje enn tidligere. Det er derfor inngått agentavtale med SSM Coal BV med 10 års løpetid som gir agenten enerett på salg av kull fra SNSK. Avtalt kommisjonssats er 5 pst. av FOB-verdi mot tidligere 2,5 pst. av CIF-verdi. Dette representerer en netto økning på ca. 1,5 pst. Tidligere agentavtale og salgskontoret er avviklet. Den nye agenten er en del av Rheinbraun-konsernet og har operert i kullmarkedet i over 100 år.

Kullmarkedet har blitt vesentlig fastere siden 1999. Etterspørselen etter energikull i Europa er stabil, mens den på verdensbasis er synkende. Tilbudet fra europeisk kullindustri vil synke på grunn av reduserte subsidier til tysk kullindustri og bortfall av gruver i Polen. Det ventes ingen avsetningsproblemer for den ekstra kapasiteten som planlegges i SNSK, både fordi denne er meget marginal i forhold til total etterspørsel og fordi kvaliteten egner seg godt til energikull.

Kullprisene er sykliske med 5-6 års sykler. 2000 antas å være toppen av en sykel med prisnoteringer CIF Rotterdam på USD 40-43 pr. tonn basert på 6 000

kcal/kg brennverdi. Gjennomsnittsprisen for perioden 1991-2000 var USD 37. Det må forventes en svakt nedadgående trend som følge av rasjonaliseringer i produksjonskjeden.

Svea-kull har en brennverdi på 7 000 kcal/kg, som gir et teoretisk pris-påslag på 16 pst. i forhold til noteringene. Blant annet fordi skipningen skjer i løpet av fire måneder vil det ikke være mulig å ta ut denne prispremien fullt ut. Dette bekreftes av de realisererte priser i forhold til prisnoteringer de siste 12 måneder.

Hartmark Consulting la i sine lønnsomhetsberegninger til grunn at det for SNSK vil være realistisk å operere innenfor en prisbane på USD 32-38 pr. tonn kull cif nordvest europeisk havn. Kursen for USD ble satt til 8,20. Konsulenten anså dette som konservative forutsetninger.

Som i annen gruvedrift er en vesentlig del av SNSKs kostnader faste. Derfor er volumfølsomheten høy. Den høyeste rentabiliteten oppnås ved en produksjon på 2,5 mill. tonn pr. år, som er den realistiske skipningskapasiteten. Dette vil redusere prosjektets levetid til ca. 12 år dersom et reservegrunnlag på 30 mill. tonn kull legges til grunn. Med en gjennomsnittlig CIF-pris på USD 34 vil prosjektets nåverdi ifølge Hartmark bli i størrelsesorden 570 mill. kroner. Internrenten vil utgjøre ca. 25 pst.

Prosjektets levetid kan økes ved å samvarierte årlig volum med aktuell markedspris slik at i bunnen av en prissykel produseres bare nok til å generere positiv kontantstrøm mens det på toppen av prissykelen produseres maksimalt. Denne optimaliseringen vil gi en høyere avkastning enn om det opereres med jevn produksjon årlig som gir samme totale avvirkningsperiode.

Med den fleksibiliteten som ligger i prosjektet vil det ifølge konsulenten - med de sannsynlige rammebetingelsene i det fremtidige markedet - være mulig å utvinne kullreservene i Svea Nord med meget tilfredsstillende avkastning. Forutsetningen er imidlertid at SNSK ikke pålegges produksjonstak.

Kopi av sluttrapporten følger som uttrykt vedlegg.

5 Konsekvenser for miljøet

En grunnleggende forutsetning for kullvirksomhet på Svalbard er at virksomheten drives innen forsvarlige miljømessige rammer. I tråd med dette fremholdt regjeringen i St.meld. nr. 9 (1999-2000) Svalbard at den ved vurderingen av spørsmålet om ordinær produksjonsdrift i Svea Nord vil legge betydelig vekt på miljømessige konsekvenser. Dette forutsatte at miljøkonsekvensene av aktuelle driftsalternativer ble tilstrekkelig utredet.

På bakgrunn av stortingsmeldingen og Innst.S. nr 196 (1999-2000) fastsatte Miljøverndepartementet i brev til SNSK krav om at det skulle gjennomføres en konsekvensutredning i tråd med plan- og bygningsloven. Endelig program for utredningsarbeidet ble fastsatt i desember 2000 av ansvarlig myndighet - Sysselmannen for Svalbard i samråd med Bergvesenet - etter at det blant annet var gjennomført en høringsrunde om programmet.

SNSK la 20. mars 2001 fram sin konsekvensutredning for Sysselmannen. Rapporten omfatter en beskrivelse av prosjektets antatte konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunnsmessige forhold og det er redegjort for avbøtende tiltak. Det er også gitt en beskrivelse av et såkalt «nullalternativ» som innebærer at kulldriften avvikles (se kap. 3.3 foran). Utredningsrapporten bygger på en rekke delutredninger utført av anerkjente norske fagmiljøer. SNSK sier innledningsvis i rapporten blant annet at de spesielle naturforholdene og den sårbare naturen er en del av verdigrunnlaget til selskapet og at ved interessekonflikter skal hensynet til miljøet tillegges avgjørende vekt.

Sentrale temaer i konsekvensutredningen er hvilken innvirkning en økt kullproduksjon i Svea vil ha i forhold til landskap, støv og støy, avrenning, plante- og dyreliv, kulturminner, friluftsliv, samfunn og klimagasser.

Etter å ha gjennomgått SNSKs rapport sendte Sysselmannen den ut på høring til om lag 40 instanser. Gjennom høringsrunden ble det avdekket flere mangler ved konsekvensutredningen. I brev av 4. juli 2001 ba Sysselmannen om at disse manglene ble rettet opp. Selskapet har fulgt opp dette og resultatene er dokumentert i en tilleggsrapport til konsekvensutredningen fremlagt 10. august 2001.

Sysselmannen oversendte 20. august 2001 et sluttdokument om konsekvensutredningen. Her konkluderes det med at utredningsplikten anses oppfylt. I henhold til de regler som er lagt til grunn kan vurderingen ikke påklages.

Konsekvensutredningen og høringsuttalelsene viser at miljøkonsekvenser og faren for uhell som kan påvirke miljøet først og fremst er knyttet til bryting av kull med etterfølgende transport til lager på Kapp Amsterdam, samt transporten av kull fra Kapp Amsterdam til internasjonalt farvann utenfor Bellsund. Konsekvenser i Svea er særlig knyttet til støv, støy og avrenning fra gruve-ene. Effektene antas kun å ha lokal betydning. Tiltakets samfunnsmessige konsekvenser omfatter også Longyearbyen, mens tiltakets betydning for utslipp av klimagasser må vurderes i en bredere nasjonal og global sammenheng. Den største risikoen for skader på Svalbards miljø er knyttet til skipingen av kull, og særlig passeringen av det trange Akselsundet, der særlig fugle-

livet i skipingssesongen er meget sårbart for et eventuelt oljesøl. Et større oljesøl vil kunne få regionale konsekvenser for dyrelivet. Tiltaket vil ikke medføre nye terrenginngrep da de planlagte inngrep allerede er gjennomført. Fortsatt kulldrift vil ikke berøre nye områder da driften vil foregå under overflaten. Eventuelle miljøkonsekvenser og naturvernkonflikter knyttet til drift av andre kullforekomster etter at Svea Nord er uttømt, er ikke vurdert.

Kopi av SNSKs konsekvensutredning og sluttdokumentet fra Sysselmannen følger som utrykte vedlegg.

6 Departementets merknader

Den norske kullvirksomheten på Svalbard står nå overfor et viktig veiskille. Driften i Svea Vest ble avvirket høsten 2000. Gjenstående utvinnbare reserver i Gruve 7 ved Longyearbyen er små. En langsiktig videreføring av kulldriften vil måtte skje i Svea Nord-feltet. Alternativet er en styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK.

Nærings- og handelsdepartementet viser til at Svea Nord-prosjektet i utgangspunktet dreier seg om å fortsette virksomheten i et område som er preget av mange års gruvedrift. Departementet legger til grunn at en gruvedrift i Svea, i henhold til de planer SNSK har lagt fram, vil kunne gjennomføres på en måte som er fullt forsvarlig og i samsvar med de miljøkrav som vil bli stilt ved videreutvikling av næringsvirksomhet på Svalbard.

Virksomheten til SNSK har i mange år vært et sentralt element i norsk Svalbardpolitikk. Som det tidligere er redegjort for overfor Stortinget, blant annet i St.meld. nr. 9 for 1999-2000 Svalbard, har Longyearbyen i 1990-årene utviklet seg til et sted med et større mangfold av virksomheter og med et langt mer variert næringsliv enn for få år tilbake. Betydningen av kullgruvedriften for å opprettholde norsk bosetning og videreføre sentrale samfunnsfunksjoner i Longyearbyen er redusert.

Det kan likevel ikke herske tvil om at arbeidsplassene knyttet til kullgruvedriften bidrar vesentlig til stabil, helårlig aktivitet og bosetting i Longyearbyen. SNSK gir oppdrag til og danner grunnlag for en betydelig tilknyttet virksomhet. Dersom kullvirksomheten nå lar seg videreføre på en måte som ikke - som i tidligere år - krever årvisse økonomiske bidrag fra staten, må det være grunn til å satse på den. Bedriftsøkonomisk fundert virksomhet er det mest langsiktige og troverdige alternativ for norsk næringsvirksomhet på øygruppen.

Nærings- og handelsdepartementet mener, på grunnlag av forretningsplanen som SNSK har lagt fram, de erfaringer som selskapet har høstet gjennom undersøkelsesdriften og den seneste tids prøvedrift med nytt produksjonsutstyr, samt de vurderinger som Hartmark Consulting har gjennomført, at man må kunne legge til grunn at en fortsatt kullgruvedrift i Svea Nord-feltet vil kunne gjennomføres uten ytterligere statlig støtte. Virksomheten vil kunne gi avkastning på den egenkapital som det er nødvendig å tilføre for å fullfinansiere prosjektet.

SNSK har i dag en aksjekapital på 14,4 mill. kroner, og det er behov for en oppkapitalisering for å styrke likviditetsgrunnlaget og gi selskapet en forsvarlig egenkapital. På bakgrunn av styrets innstilling og beregninger utført av Hartmark Consulting kan kapitalbehovet anslås til 150-200 mill. kroner. Nærings- og handelsdepartementets forslag er en bevilgning der SNSK tilføres 150 mill. kroner i form av aksjekapital.

Det knytter seg økonomisk risiko til all forretningsvirksomhet. Kullgruvedrift i arktiske strøk er intet unntak i så henseende. SNSK har gitt høy prioritet til arbeidet med å avgrense og redusere risikoen innen de aktuelle områdene, og departementet ser det slik at risikoen ligger innenfor forsvarlige rammer.

Videre legger departementet til grunn at sikkerhet og miljøvern hensyn skal ivaretas på en fullgod måte. Den gjennomførte konsekvensutredningen sannsynliggjør at dette er mulig. Departementet forutsetter at permanent drift i Svea-Nord gis en fullstendig behandling av miljøvernmyndighetene på grunnlag av konsekvensutredningen, og at det fastsettes vilkår for driften i tråd med reglene i Svalbardmiljøloven.

Kullselskapets virksomhet bør organiseres slik at den ikke kommer i konflikt med målet om å opprettholde omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard. Nærings- og handelsdepartementet forutsetter derfor at virksomheten ikke organiseres på en måte som skaper behov for vei eller kraftlinje mellom Longyearbyen og Svea, eller andre naturinngrep som vil berøre planlagte verneområder. Departementet legger videre til grunn at fortsatt kulldrift med utgangspunkt i Svea ikke er til hinder for at det kan opprettes en nasjonalpark som omfatter blant annet Reindalen i tråd med den verneplanen Sysselmannen for Svalbard har utarbeidet.

Innenfor disse rammene bør det være en forutsetning at kullselskapets virksomhet organiseres slik at den fortsatt bidrar vesentlig til stabil, helårig aktivitet og bosetting i Longyearbyen.

Nærings- og handelsdepartementet er ellers enig med SNSKs styre i at dersom det ikke skulle vise seg mulig å få tilfredsstillende økonomiske resultater fra virksomheten i Svea Nord, må selskapet vurdere å avvikle gruve-driften. Dersom en slik situasjon skulle inntreffe, vil staten som eier måtte foreta en grundig og helhetlig vurdering av hvorledes norske interesser på Svalbard best kan ivaretas, også i forhold til Svalbardtraktatens bestemmelser.

Et eventuelt nei til kullproduksjon i Svea Nord vil bety en styrt avvikling av kullvirksomhet i regi av SNSK. Styret går i så fall inn for en avviklingsperiode på inntil 5 år hvor driften opprettholdes på et nivå som innebærer at selskapets gjeld og statens etableringskostnader i størst mulig grad blir dekket; eller at gruvevirksomheten blir solgt.

Etter departementets syn må det i utgangspunktet legges til grunn at en eventuell avvikling av gruvevirksomheten i regi av SNSK vil måtte skje på en måte som er økonomisk og gruveteknisk forsvarlig.

Et opphør av norsk gruvevirksomhet på Svalbard vil imidlertid reise en rekke problemstillinger som vil måtte utredes nærmere, dersom dette blir aktuelt.

Nærings- og handelsdepartementet foreslår at Svea Nord gruva skilles ut og etableres som et heleid datterselskap av SNSK. Det nye selskapet (foreløpig benevnt Svea Nord Gruva AS - SNG) vil gjennom kjøps- og leieavtaler med SNSK kunne få tilgang til de eiendeler (anlegg, maskiner, utstyr, grunnarealer og utmålsrettigheter) som er nødvendig for en langsiktig kullgruvevirksomhet i Svea-området. Videre går departementet inn for at SNG overtar SNSKs gjeld og panteforpliktelser knyttet til gruvevirksomheten i Svea. SNSK vil måtte avklare de nærmere vilkår for dette med sin bankforbindelse - SpareBank1 Nord-Norge.

Det forutsettes at eventuell fremtidig pant i eiendom og utmål kan begrenses til Sveaområdet, dvs. gnr. 12 Indre Lågfjord. Ved en eventuell privat deltakelse i gruvevirksomheten vil spørsmålene rundt avtaleforhold og pantsetting av eiendommene måtte vurderes på nytt.

Morselskapet SNSK forutsettes i fremtiden ikke å ha adgang til å ta opp lån ut over en begrenset driftskreditt. Beløpets størrelse fastsettes årlig i St.prp. nr. 1. Videre skal selskapet ikke ha anledning til å stille garantier overfor andre selskaper. Pantet i boligselskapet i Longyearbyen forutsettes imidlertid opprettholdt.

Forslaget om bevilgning på 150 mill. kroner til SNSK gjelder innskudd av ny aksjekapital i SNG.

En slik selskapsmessig organisering vil etter departementets syn gi et klarere regnskapsmessige grunnlag for en fortløpende vurdering av utviklingen og økonomien ved gruvedriften i Svea.

Nærings- og handelsdepartementet legger til grunn at SNSK stiller krav om utbytte og eventuelt konsernbidrag fra datterselskapet SNG. Utbyttet bør begrenses til statens innlånsrente på innskutt aksjekapital på 150 mill. kroner. I praksis betyr dette utbytte på opp til ca. 10 mill. kroner. Hvis overskuddet skulle bli mindre enn 10 mill. kroner etter skatt, settes utbyttet til 75 pst. av overskuddet. Ved underskudd betaler selskapet ikke utbytte.

Det forutsettes at SNSK gjennom å motta utbytte fra datterselskapet SNG vil gå med overskudd. Noe av utbyttet fra SNG vil måtte brukes til å dekke kostnader i SNSK knyttet til administrasjon i Longyearbyen, utmålsavgifter, undersøkelsesprogram utenfor Svea, med videre. Det legges til grunn at kostnadene til morselskapet SNSK vil bli beskjedne, og at driften av Gruve 7 skal gå i balanse. Staten vil få sitt utbytte fra SNSK, som er et aksjeselskap med flere aksjonærer, og vil ikke kunne ta ut mer i utbytte enn styret foreslår eller godtar. Av morselskapets overskudd forventes det at 50 pst. utdeles som utbytte.

En positiv beslutning om drift i Svea Nord vil, med de nåværende anslag for utvinnbare reserver og produksjonsvolumer, tilsi en tidshorisont på 20-30 år for virksomheten i Svea. Det må imidlertid være en klar forutsetning i denne sammenheng at det ikke fastsettes begrensninger i årlig produksjons- eller skipningsvolum som vanskeliggjør økonomisk forsvarlig drift. Selskapet må ha fleksibilitet til å kunne tilpasse produksjons- og skipningsvolumer innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammevilkår.

I områdene omkring Svea er det for øvrig indikasjoner på andre kullforekomster av Svea Nord's karakter. Ifølge SNSK vil disse forekomstene kunne utvinnes etter en satelittmodell fra det allerede utbygde infrastruktursystemet i Svea. SNSK har planlagt et undersøkelsesprogram som vil kunne øke selskapets reservegrunnlag betydelig. Enkelte av disse forekomstene befinner seg innenfor eller i umiddelbar nærhet av planlagte verneområder. Det forutsettes at eventuell framtidig utvinning av andre kullforekomster organiseres på en måte som ikke skaper behov for inngrep i planlagte verneområder. Departementet anser således ikke at indikasjoner på kullforekomster innenfor planlagte verneområder er til hinder for at disse kan opprettes i tråd med den verneplanen Sysselmannen har utarbeidet.

Med hoveddelen av gruvevirksomheten skilt ut i datterselskapet SNG vil SNSK konsentrere sin øvrige virksomhet rundt Longyearbyen, og utvikling av selskapets eiendommer og andre bergrettigheter på Svalbard.

SNSK vil også forvalte en betydelig boligmasse og andre anlegg i Longyearbyen, og for øvrig forvalte de økonomiske interesser knyttet til selskapets

øvrige eiendommer på Svalbard. Samlet sett vil således også den gjenværende del av SNSK kunne være viktig for å fremme en helhetlig norsk Svalbard-politikk.

Etter en samlet vurdering foreslår Nærings- og handelsdepartementet at SNSK igangsetter drift i Svea Nord-feltet på Svalbard etter det opplegg som er skissert i selskapets forretningsplan og som er omtalt i proposisjonen, jf. forslag til vedtak II. Departementet foreslår at virksomheten i Svea Nord skilles ut, som det fremgår av proposisjonen, i et eget aksjeselskap og at det bevilges 150 mill. kroner som aksjekapital i selskapet, jf. Forslag til vedtak I.

Nærings- og handelsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Svea Nord-prosjektet.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Svea Nord-prosjektet i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Svea Nord-prosjektet

I

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Nærings- og handelsdepartementet	
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S	
	90 (ny)	Aksjekapital, bevilges med	150 000 000

II

Stortinget samtykker i at Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S igangsetter drift i Svea Nord-feltet på Svalbard, etter det opplegg som er skissert i selskapets forretningsplan og som er omtalt i proposisjonen.
